

ȘCOALA NAȚIONALĂ DE STUDII POLITICE ȘI ADMINISTRATIVE

Domeniu: Științe Politice

TEZĂ DE DOCTORAT

Politica de coeziune ca instrument de integrare intraeuropeană

Previziuni actuale și de viitor în România

Coordonator de doctorat:

Prof. Univ. Dr. Iordan Gh. BĂRBULESCU

Doctorand:

Andreea – Mădălina CIMPOEȘU

București

2024

CUPRINS

Introducere.....	3
Problematika fundamentală	3
Ipoteza de cercetare	3
Obiectivele cercetării.....	4
Metodologia de cercetare.....	4
Sinteza capitolelor	5

Introducere

Politica de coeziune a Uniunii Europene (UE) este una dintre cele mai importante și complexe politici europene, având ca obiectiv central reducerea disparităților economice, sociale și teritoriale dintre regiunile Uniunii. Această politică sprijină regiunile mai puțin dezvoltate în procesul lor de modernizare, contribuind astfel la consolidarea unității economice și sociale în Europa. Într-un context global marcat de tranziții economice și sociale rapide, de provocările tranziției verzi și digitale, dar și de criza pandemică, politica de coeziune se confruntă cu necesitatea unei adaptări continue pentru a-și menține relevanța și eficiența.

Această teză se concentrează pe rolul politicii de coeziune în integrarea intraeuropeană, analizând în mod special situația României. De la aderarea sa la UE în 2007, România a beneficiat de fonduri europene substanțiale destinate dezvoltării regionale și modernizării infrastructurii. Teza investighează eficiența acestei politici în reducerea disparităților regionale în România și propune soluții pentru îmbunătățirea implementării acesteia.

Problematika fundamentală

Problematika fundamentală a cercetării constă în evaluarea eficienței politicii de coeziune în reducerea disparităților economice și sociale dintre regiunile UE, cu un accent special pe România. Cercetarea explorează în ce măsură această politică a contribuit la dezvoltarea echilibrată a regiunilor mai puțin dezvoltate din România și identifică provocările majore care au influențat implementarea eficientă a acesteia.

Ipoteza de cercetare

Ipoteza de la care pornește cercetarea este că politica de coeziune a UE reprezintă un instrument eficient de integrare și reducere a disparităților economice și sociale în Europa, însă succesul său depinde în mare măsură de capacitatea statelor membre de a implementa în mod eficient proiectele finanțate. În cazul României, ipoteza specifică este că, deși politica de coeziune a contribuit semnificativ la dezvoltarea regională, eficiența sa a fost afectată de deficiențe administrative și de capacitatea redusă de absorbție a fondurilor.

Obiectivele cercetării

Cercetarea urmărește patru obiective principale:

1. **Evaluarea eficienței implementării politicii de coeziune în România:** Analizarea modului în care fondurile europene au fost utilizate în perioada 2007-2020 pentru a sprijini dezvoltarea regională și modernizarea infrastructurii.
2. **Identificarea provocărilor întâmpinate în implementarea politicii de coeziune:** Investigarea obstacolelor administrative, birocratice și structurale care au afectat eficiența implementării politicii de coeziune în România, precum și a provocărilor specifice întâlnite în implementarea Strategiei Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării (SUERD).
3. **Analiza adaptării politicii de coeziune la noile priorități ale UE:** Explorarea modului în care politica de coeziune se adaptează la provocările actuale, cum ar fi tranziția verde, digitalizarea și reziliența post-pandemie, cu un focus special pe impactul asupra României.
4. **Propunerea de măsuri pentru îmbunătățirea implementării politicii de coeziune:** Formularea unor strategii și recomandări pentru creșterea eficienței utilizării fondurilor europene și maximizarea impactului acestora asupra dezvoltării regionale și economice

Metodologia de cercetare

Metodologia de cercetare utilizată în această lucrare combină mai multe metode de analiză pentru a oferi o imagine completă asupra politicii de coeziune:

- **Analiza documentară:** Studierea legislației europene, rapoartelor oficiale, documentelor de politici și evaluărilor ex-post pentru a înțelege cadrul legal și instituțional al politicii de coeziune, precum și impactul acesteia asupra dezvoltării regionale.
- **Interviuri semistructurate:** Realizarea de interviuri cu experți și actori cheie implicați în implementarea politicii de coeziune la nivel național și european, pentru a obține perspective detaliate asupra provocărilor și succeselor în implementarea acestei politici.

- **Analiza statistică:** Utilizarea datelor statistice oficiale pentru a evalua performanța României în absorbția fondurilor europene și pentru a identifica tendințe și modele relevante în implementarea politicii de coeziune, inclusiv în contextul noilor priorități strategice ale UE.

Sinteza capitolelor

Capitolul 1: Fundamente teoretice și evoluția istorică a politicii de coeziune

Primul capitol al tezei oferă o bază teoretică solidă, explorând conceptele fundamentale de coeziune teritorială, socială și economică, care stau la baza politicii de coeziune a UE. Se discută principalele teorii economice, cum ar fi teoria convergenței economice, care susține că regiunile mai sărace au potențialul de a crește mai rapid decât cele mai dezvoltate, și teoria dezvoltării regionale, care subliniază importanța intervențiilor publice pentru corectarea dezechilibrelor regionale.

Evoluția istorică a politicii de coeziune este analizată începând cu Tratatul de la Roma din 1957, care a recunoscut pentru prima dată existența disparităților regionale în Europa, și continuând cu Actul Unic European din 1986 și Tratatul de la Maastricht din 1993, care au oferit baza juridică pentru dezvoltarea acestei politici. Se analizează impactul extinderii UE în 2004 și 2007, când politica de coeziune a devenit un instrument esențial pentru integrarea noilor state membre din Europa Centrală și de Est.

Capitolul 2: Evaluarea implementării politicii de coeziune în România

Capitolul 2 se concentrează pe evaluarea modului în care România a valorificat fondurile europene alocate în cadrul politicii de coeziune în perioadele financiare 2007-2013 și 2014-2020. Analiza relevă faptul că, deși România a beneficiat de alocări financiare substanțiale, eficiența utilizării acestora a fost limitată de probleme administrative, birocrație excesivă și o capacitate de absorbție redusă. Se oferă o analiză comparativă cu alte state membre, precum Polonia și Ungaria, pentru a evidenția diferențele în ceea ce privește eficiența implementării politicii de coeziune.

Acest capitol prezintă lecțiile învățate din aceste perioade și propune soluții pentru optimizarea implementării politicii de coeziune în viitor, inclusiv prin îmbunătățirea capacităților administrative și simplificarea procedurilor birocratice.

Capitolul 3: Impactul exercițiilor bugetare asupra României și previziuni pentru perioada 2021-2027

Capitolul 3 examinează modul în care fondurile europene au fost utilizate în România și alte state din Europa Centrală și de Est în perioada 2007-2020. România a beneficiat de aproximativ 20 de miliarde de euro în perioada 2007-2013, însă capacitatea redusă de absorbție și provocările administrative au limitat impactul acestor fonduri. În perioada 2014-2020, s-au înregistrat progrese în absorbția fondurilor, dar problemele persistente legate de birocrăție și coordonare au afectat în continuare eficiența utilizării acestora.

Previziunile pentru perioada 2021-2027 subliniază noi oportunități pentru România, în special în contextul priorităților UE legate de tranziția verde și digitalizare. Se evidențiază importanța pregătirii pentru noile provocări și necesitatea de a îmbunătăți performanțele în utilizarea fondurilor europene.

Capitolul 4: Strategia Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării (SUERD) – Exemplu de integrare intraeuropeană

Capitolul 4 analizează SUERD ca un exemplu practic de integrare intraeuropeană a politicilor de coeziune. SUERD implică 14 state, dintre care 9 sunt membre UE, și are ca obiectiv principal stimularea dezvoltării economice și sociale a regiunilor riverane Dunării. România, fiind una dintre țările riverane, a beneficiat de finanțări considerabile pentru dezvoltarea infrastructurii, protecția mediului și promovarea turismului.

Lucrarea subliniază provocările întâmpinate în implementarea proiectelor SUERD, inclusiv probleme de coordonare interinstituțională și colaborare între statele implicate. Capitolul propune soluții pentru îmbunătățirea colaborării și eficienței utilizării fondurilor europene în cadrul SUERD.

Capitolul 5: Provocările emergente ale politicii de coeziune – Tranziția verde, digitalizarea și reziliența post-pandemie

Capitolul final abordează provocările emergente în politica de coeziune, cu accent pe tranziția verde, digitalizare și consolidarea rezilienței economice și sociale post-pandemie. Tranziția verde este promovată de Pactul Verde European, care vizează reducerea emisiilor de carbon și

dezvoltarea durabilă. Politica de coeziune sprijină regiunile în tranziția către o economie verde prin finanțarea proiectelor de energie regenerabilă și eficiență energetică.

Digitalizarea reprezintă un alt pilon central al noii strategii europene, iar politica de coeziune sprijină dezvoltarea infrastructurii digitale și formarea profesională pentru a pregăti forța de muncă pentru noile cerințe ale economiei digitale. România, cu un nivel scăzut de digitalizare comparativ cu alte state membre, trebuie să valorifice aceste oportunități pentru a-și îmbunătăți competitivitatea și pentru a reduce decalajul digital.

Pandemia de COVID-19 a evidențiat vulnerabilitățile economice și sociale ale regiunilor din UE, iar politica de coeziune este chemată să joace un rol central în consolidarea rezilienței post-pandemie. Fondurile europene vor fi esențiale pentru sprijinirea redresării economice și sociale, în special în regiunile cele mai afectate de criză.

Concluzii și contribuții personale

Lucrarea de doctorat concluzionează că politica de coeziune rămâne un pilon esențial al integrării europene, contribuind în mod semnificativ la reducerea disparităților economice și sociale dintre regiunile UE. În cazul României, fondurile europene au avut un impact major asupra dezvoltării economice și modernizării infrastructurii, însă eficiența utilizării acestora a fost adesea limitată de probleme administrative și birocratie.

Contribuțiile personale ale acestei cercetări includ o analiză detaliată a provocărilor întâmpinate de România în utilizarea fondurilor europene și propunerea unor măsuri concrete pentru îmbunătățirea absorbției și eficienței utilizării acestor fonduri. Printre recomandări se numără simplificarea procedurilor administrative, consolidarea coordonării interinstituționale și promovarea unei culturi a inovării și performanței.

Lucrarea oferă o contribuție valoroasă la literatura de specialitate, analizând modul în care politica de coeziune trebuie să se adapteze la noile provocări globale, cum ar fi tranziția verde și digitalizarea, pentru a rămâne relevantă și eficientă. Succesul viitor al politicii de coeziune depinde de capacitatea statelor membre, inclusiv a României, de a valorifica pe deplin oportunitățile oferite de fondurile europene și de a implementa reforme structurale care să sprijine o dezvoltare economică durabilă și incluzivă.